

קכה

משה חיים לוצאטו

(פאדובה תס"ז — ארצישראל תק"ז)

א

שיר ידידות

----- v -----

הולך לאטי, מתנהל לשונם
בין מרחבי שדי, נקרא נקריתי
היום בקהר-זמרה רגע לנום,
מנוזליו לשמות שם כי צמאתי —
צת מהמון עם רב, בקנפיו רוח 5
קצב לעופף קל, שתאם נכסיתי:
לשאב זמירות איש איש הר יקראוי,
כדו עלי שקמו העינה באו.

שם תקרו יתדיו נוודו

שיר ידידות, בראש השיר נאמר: „שיר ידידות ביום התעטר
בכתר הפילוסופיאה והרפואה מעלת החכם הרוסא כה"ר
ישראל גדליה בן מעלת החכם הרוסא המובהק כמהר"ר משה
קויס בן מעלת הרב המובהק החכם הרוסא כמוהר"ר יוסף ברוך
קויס זצ"ל, חכמה חוזרת על אכסניא שלה, לישרים נאווה תהלה“.
3 בהר זמרה, הוא הפרנס, ובטור 54 הוא נקרא „הר-שיר“.
65 עת, כאשר כיסה אותי העם בהמונו שהביא בכנפיו רוח
קל כענן.

משה חיים לוצאטו

קכו

- 10 שְׂרֵי תְבוּנוֹת, כָּל רוֹצֵי גַן דְּעַת;
 עֲמֵקֵי תְהוֹמוֹת-שִׁיר אִישׁ אִישׁ יָרְדוּ,
 וַיִּמְלְאוּ כַדָּם זְמֵרָה נוֹכְצֵת.
 תּוֹדוֹת יָקָר הִלֵּל שֵׁם הַצְּטִידוֹ
 וּבִתְרוֹךְ צִלְמוֹת שִׁיר הַדָּר מִגְבַּעַת
 15 שֵׁם תְּכַשׁוּ, יַחֲדָיו לְשׁוֹן דְּרָכָו
 וּכְמוֹ נְחָלִים הַלּוּלִים נִשְׁפְּכוּ.
 אֱלֹה לְחֻקָּהּ קָרְבָּנָם יִקְרִיבוּ.
 אֱלֹה לְיִשְׂרָאֵל מִצְבָּתָם הִרְיִמוּ;
 מִי אֵל גְּבוּרָה אֲשַׁכֵּרָם יְשִׁיבוּ.
 20 אֵל בֵּית נְדִיבוֹת מִי כְבוֹד יְשִׁימוּ;
 לִיקָר רְפוּאָה מִי שִׁיחַ הַרְחִיבוּ.
 מִי שִׁיר לְפָאֵר אֶת מַחְקֵר נִנְצִימוּ.
 שֵׁם כָּל כְּבוֹד עֲשֶׂרָם יַחֲדָיו הוֹצִיאוּ
 כָּל שֵׁר בְּשִׁירִים, וּבְיָדָם תִּבְיֵאוּ.
 25 מִבֵּית וּמִשְׁתַּאֲה רַגַע עֲמַדְתִּי
 לְרֵאוֹת בְּשִׁלְמִי כָּל שְׂאוֹן זֶה הִנֵּה?
 אֵל יִרְכָּמֵי הַקֶּר יָרֵד יְבַרְכֵי
 לְמַחֲוִלּוֹת, לְשֵׁאל אַחַת מִהֵנָּה:
 מִהֵנָּה וְעַל מִהֵנָּה? עוֹד לֹא עֲצַדְתִּי
 30 שְׁשֵׁה עֲצָדִים, עַל הָרֵאשׁ עוֹדְנָה
 אַחַת לְצִינֵי אֶת דְּגֻלָּה הַרְיִמָּה,
 כְּבוֹד לְבַיִת קְזִיט נִסָּה הַקִּימָה.

יחובש בתפארתו היום, — קראו
יחדיו — 'יחי' הַעַם שְׁמָה שְׁמָס.
את נוגנים שרים בפסם ימחוא 35
אל בן ישמח אב, כיום נואם:
'קבוד ל'שקאל' קולם נשאו.
'יגדל גדליה, זה היום זרחו'
אז גם אני להם קולי נשאתי:
'דמו מצט, אלי תרפו' קראתי. 40

'שמעו אנדר נא, דפי אף אני
אתכם אסנה, מה-לכם תקמיו?
גם לי קמוכם לב, שיר הלבישני
רבות קבר, אף בנחלים נשיו
אתי זמירות, צת פלא באני 45
לשיר חדשות מרחוק באמיו.
אם יום בשורה, יד שירי לא תלה,
אשיר עלי צשור נפלאות סלה.

אך מה-נבנן את לפל מודעת?

33 חובש, היינו רופא.

37-38 כבוד לישראל... יגדל גדליה, היינו ישראל גדליה המוכתר
בכתר הרפואה.

41-42 שמעו, ע"פ איוב לב, י.

45 עת סלא באני, כשנחה עלי הרות.

- 50 לחם אשר נאכל? גסן היין?
 כי משנות עולם הן לא נגרכת
 מני אנוש ברכם, וילהפליא אין.
 לא בחרה על זאת גנה לקצת
 זמרה, ולא נפתח על הר-שיר צין.
 55 אל כל גדולות בק מתקה הקדישה,
 אל הוד גבורות אף דבשה הגישה.

- משיט רחובות אם זקב יקחו -
 אז תשפכו שירה, אז אל תשתקו!
 אף משבא אם פו לרב ישלחו,
 60 מהררי אופיר זקב יקו -
 מה-תתקמו? או מה רנה תפצחו?
 הן תגזלו שירה, זמרה תצשקו!
 בן מה-לומר עוד ניום תוכנו
 תחממות לבית קזיס, וקבר זקנו?

- 65 מטע פאר הוא זה, מאז הבשילו
 הוד אשכולותיו אף צנבי תפארת,
 מדור לדור פארות מתקו הגדילו

50 לחם אשר נאכל, אותו אין צורך להלל, שכן הוא ידוע ומפורסם וכו'.

54 עין, מעיין.

59-60 משבא... מהררי אופיר, אשר שם הזהב (תהלים עב, טו ודברי הימיםא כט, ד).

64 וכבר זקנו, החכמות, והן ידועות ומפורסמות.

67 מדור לדור, הכוונה לדורות של חכמים ממשפחת קזיס.

נְהִי לְדוֹר נְדוּר גִּסְן אֲדָרְתָּ.
מִנִּי יָקָר שְׂרָשָׁם הָאֵם יִפִּילוּ
70 הַיּוֹם קְצִירֵיהֶם? הֵן עַל מִשְׁמֶרֶת
לָהּ צְמִדָה חֲכָמָה, כִּי לֹא חֲדָלָה
אוֹתָהּ לְגַדֵּל עוֹד וְכִמוֹ נְדָלָהּ.

יִשְׁמַח צְלִי בֶן אָב, צִינְיוֹ תִרְאֶינָה
כְּתָר זְקִנְיוֹ בּוֹ חֲדָשׁ יִפְרִיִם.
75 צְמָה חֲדָשׁוֹת עוֹד בְּדָיו תִּצְאָנָה.
גּוֹעַ יִשְׁיָשִׁים מְשׁוֹרֵק נְצָמִים.
כְּבוֹד סְעֻפּוֹתָיו לְכֵן תִּרְבֶּינָה.
וּלְדוֹרְשֵׁי טוֹבוֹ יָפִיו יִזְרִיִם.
סָרְיוֹ כְּמִשְׁפָּטוֹ מְחוֹק נֹאכְלָה;
80 אָכֵן תִּהְלָה לוֹ דוּמְיָהּ סְלָה!

70'69 מני יקר שרשיהם, האם יפלו הענפים מן השרשים ויהיו פחותים מהם.

74'73 אב, משה קזיס. זקניו, יוסף ברוך.

76 גוע ישישים, הצירוף הוא ע"פ מועד קטן כה, ב.

7' סעפותיו (יחזקאל לא, ח), ענפיו. המשורר חתם בסוף השיר:

„החפץ שלומו הצעיר משה חיים בכמ"ר יעקב חי לוצאטו“.

ב

מזמור

שיר מזמור להנחיר: :: נכספה נפשי פלטה
רוחי יומם ולילה: קדמתי בנשף ואשיחה קף.
וצל משקבי קויתיף: אמר לני משגבי צורי
ותוסלתי לדור נדור: שקחתי ציני ואנך. אמללה
אלהי עולם נעד: הקשקתי לרנתי :: אלהי
5 הכינות לבי ואשמר דבריך: פאלני משחת סיני.
ובארחותיך תדריכני: ידוך :: כל אפסי ארץ.
ישפתו לפניך כל משפחות צמים: מהלל שמך
:: עד מאד. כבודך בקהל קדושים: כי מי אל
10 יצרך לני. ומי אלוה זולתי אלהינו: בתיכלה
שאלך כבוד. ואמונתך סביבותיך: :: אלהים
צבאות שוב תבט מפרום ראה. הושיע ימיך
ותסלצני: תשיב נדחים לפניך ולגפוצות צמך
תכנס: תאר שניך :: השיבני. אשיכה ואומרה
בישועתך:

ב

מזמור זה הוא אחד משבעת המזמורים שנדפסו בספר
תנוכת הבית, ויניציאה תפ"ט 1729 לשם תנוכת בית הכנסת
שם. לרמח"ל היתה נטייה לחבר מזמורים מעין מזמורי תהלים
וידוע כי חיבר ק"ן מזמורי תהלים, שהעלו עליו את חמת
הרבנים בחשבם שהוא מדמה עצמו לדוד המלך במזמוריו.
הפסוקים כולם כתובים ברוח מזמורי תהלים ולא אעיר עליהם.